

ЗАКОН

О ЗАПАЉИВИМ И ГОРИВИМ ТЕЧНОСТИМА И ЗАПАЉИВИМ ГАСОВИМА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет и примена

Члан 1.

Овим законом уређују се безбедносни услови у погледу примене мера заштите од пожара и експлозија приликом постављања, изградње, реконструкције и санације (у даљем тексту: изградња и санација) и приликом коришћења постројења и објеката за производњу, прераду, складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, ради спречавања настајања и ширења пожара и експлозија и гашења пожара, као и спровођење надзора над овим мерама.

Изузеци од примене

Члан 2.

Транспорт запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова није предмет уређивања овог закона и обавља се у складу са прописима којима је уређена област транспорта опасног терета.

Стављање у промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова није предмет уређивања овог закона и обавља се у складу са прописима којима се уређују хемикалије.

Значење појмова

Члан 3.

Појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) течност је супстанца или смеша која на 50°C има напон паре једнак или мањи од 300 kPa (3 бара), која није у потпуности гасовита на 20°C при нормалном притиску од 101,3 kPa и има тачку топљења или почетну тачку топљења на 20°C или мање при нормалном притиску од 101,3 kPa;

2) гас је супстанца која на 50°C има напон паре већи од 300 kPa (апсолутни) или је у потпуности гасовита на 20°C при нормалном притиску од 101,3 kPa;

3) запаљиве течности су течности чије су тачке паљења једнаке или ниже од 60°C и које се класификују се у једну од три категорије опасности: категорија 1 чија је тачка паљења < 23°C и почетна тачка кључања ≤ 35°C, категорија 2 чија је тачка паљења < 23°C и почетна тачка кључања > 35°C и категорија 3 чија је тачка паљења ≥ 23°C и ≤ 60°C; Гасна уља, дизел и лака уља за ложење која имају тачку паљења између ≥ 55°C и ≤ 75°C могу се класификовати у категорију 3;

4) горива течност је течност чија је тачка паљења већа од 60°C, а мања или једнака 100°C; а не може се класификовати у категорију 3 запаљиве течности;

5) запаљиви гас је гас или смеша гасова која има интервал запаљивости у контакту са ваздухом при температури од 20°C и нормалном притиску од 101,3 kPa;

6) безбедносно растојање је раздаљина у објекту или око њега или дела објекта преко које се у случају пожара или експлозије у зависности од врсте, количине и начина употребе запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, типа објекта и изведеним мерама заштите, не очекује угрожавање суседних делова објекта, других суседних објеката, околине и земљишта других власника;

7) држање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова је чување или одлагање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у објектима, грађевинским деловима или изван њих у посудама чија укупна запремина не прелази 2 m^3 горивих течности, односно $0,2 \text{ m}^3$ запаљивих течности или до 30 kg запаљивих гасова на начин предвиђен овим законом, прописима донетим на основу закона, српским стандардима, односно сродним документима и упутствима произвођача;

8) зона опасности је угрожен простор у којем се трајно или повремено очекује присуство запаљиве смеше пара или гасова које са ваздухом граде експлозивне атмосфере, а које су класификоване у складу са прописима и српским стандардима, односно сродним документима;

9) објекти су грађевински објекти на одређеној локацији који се састоје од грађевинског дела и уграђене опреме што заједно чини техничко-технолошку целину, као што су нафтоводи, гасоводи, продуктоводи, резервоари, складишта, претакалишта и други објекти или његови саставни делови, а намењени су за складиштење или промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова;

10) промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова је њихово претакање, утовар или истовар у превозна средства или из њих, руковање приликом допреме, отпреме и мештаја у складишту и друге просторе, допрема и отпрема помоћу нафтовода, гасовода или продуктовода, употреба и друге радње са запаљивим и горивим течностима и гасовима;

11) посуде су преносиви судови са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, конструкције у виду боца, буради, канистера, резервоара или неке друге конструкције, изграђени од материјала и на начин који спречава испуштање садржаја из њих;

12) постројење за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове је технолошки систем који се састоји од складишних резервоара, технолошких резервоара, технолошких процесних посуда, посуда, као и инсталација и уређаја за производњу, прераду, претакање или употребу запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, система за управљање и надзор безбедног одвијања технолошког процеса, стабилних система за дојаву и гашење пожара и других инсталација и уређаја који заједно чине технолошку целину за производњу, прераду, дораду запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова;

13) потрошач гаса је лице које користи гас за сопствену потрошњу;

14) резервоар је грађевина спојена са тлом, која представља физичку, функционалну или техничко – технолошку целину са свим потребним инсталацијама, постројењима и опремом у коме се безбедно складишти запаљива и горива течност и запаљиви гас, израђен према прописима донетим на основу закона, стандардима, односно сродним документима и упутствима произвођача;

15) руковање је свака активност лица која укључује било који вид манипулације са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима као нпр. претакање, паковање, производња, коришћење и сл.;

16) санација је извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту и постројењу којима се врши поправка или замена уређаја, инсталација и опреме, односно замена конструктивних елемената објекта;

17) складиште запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова је објекат или део објекта или простор у којем се обавља складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, у складу са прописима донетим на основу закона, стандардима, односно сродним документима;

18) складиштење је трајно или повремено безбедно смештање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у посуде или резервоаре чији је укупни капацитет већи од 2 m³ горивих течности, односно 0,2 m³ запаљивих течности или више од 30 kg запаљивих гасова, ако посебним прописима није одређено другачије;

19) систем за управљање и контролу сигурног одвијања технолошког процеса, састоји се од уређаја који упозоравају да је дошло до одступања од дозвољених вредности технолошких параметара, када је потребно аутоматски или ручно извршити корекцију или зауставити технолошки процес ради спречавања настанка пожара или експлозија.

Други изрази употребљени у овом закону, који нису дефинисани у ставу 1. овог члана имају значење сходно прописима којима је уређена област заштите од пожара и експлозија.

Одговорност за спровођење мера заштите од пожара и експлозија

Члан 4.

Државни органи, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица (у даљем тексту: правна лица) и физичка лица која рукују или користе запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове, обављају послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова дужни су да поступају у складу са обавезама утврђеним овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија и да предузму све неопходне мере да би избегли или умањили штетни утицај запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова на безбедност људи, животне средине и имовине.

Правна и физичка лица која обављају послове наведене у ставу 1. овог члана, одговорна су за спровођење мера из истог става.

Конструкција посуда, резервоара, цевовода, технолошких процесних посуда које садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове

Члан 5.

Запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови могу се држати само у оним посудама чија је конструкција и опрема у складу са техничким захтевима садржаним у прописима о транспорту опасног терета железницом, друмским саобраћајем, унутрашњим пловним путевима, поморским или ваздушним саобраћајем, као и прописима који уређују област управљања хемикалијама.

У унутрашњем промету који се одвија у оквиру постројења са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, могу се користити и посуде које

нису у складу са захтевима из става 1. овог члана, али чија специфична конструкција, материјал и опрема обезбеђује сигурну манипулацију са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима. Специфична конструкција посуда доказује се техничком документацијом.

Посуде, резервоари, технолошке процесне посуде, цевоводи за транспорт и други уређаји и инсталације у којима се налазе запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови морају бити изграђени и опремљени у складу са прописима и српским стандардима.

Изузетно од става 3. овог члана, доказивање испуњености захтева за конструкцију посуда, резервоара, цевовода и технолошких процесних посуда које садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове, осим опреме под притиском, може се вршити и према иностраним прописима и стандардима уколико су испуњени безбедносни захтеви или уколико безбедносни захтеви нису предвиђени прописима и српским стандардима и ако то одобри министарство надлежно за унутрашње послове (у даљем тексту: Министарство).

II. УСЛОВИ ЗА БЕЗБЕДНУ ИЗГРАДЊУ ОБЈЕКТА И ПОСТРОЈЕЊА ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ, ДРЖАЊЕ И ПРОМЕТ ЗАПАЉИВИХ И ГОРИВИХ ТЕЧНОСТИ И ЗАПАЉИВИХ ГАСОВА

Безбедно постављање

Члан 6.

Постројења и објекти за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова (нафтоводи, гасоводи, продуктоводи, резервоари, складишта, претакалишта и други објекти или његови саставни делови а намењени су за складиштење и претакање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, објекти у којима се врши складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова ради обављања трговине или сопствене употребе, станице за снабдевање горивом моторних возила и други слични објекти) морају се градити, постављати и опремати на начин којим се не ствара опасност од пожара или експлозије у складу са прописима.

За складишне резервоаре и претакалишта у саставу постројења, као и за све објекте из става 1. овог члана морају се прибавити услови за изградњу и безбедно постављање објеката односно локација за изградњу и безбедно постављање објеката, које издаје Министарство.

Услове за изградњу и безбедно постављање објеката из става 2. овог члана издаје, односно локацију за изградњу и безбедно постављање објеката из става 2. овог члана одобрава:

1) Министарство, ако се ради о објектима чији је капацитет запаљивих и горивих течности укупне запремине преко 500m^3 , а запаљивих гасова преко 200m^3 , као и за нафтоводе и продуктоводе, гасоводе називног радног натпритиска преко 16 bar, гасоводе називног радног натпритиска до 16 bar уколико прелазе територију две или више општина у различитој подручној надлежности организационих јединица Министарства;

2) надлежна подручна организациона јединица Министарства ако се ради о објектима чији је капацитет запаљивих и горивих течности укупне запремине до 500m^3 , односно запаљивих гасова до 200m^3 , гасоводе који нису наведени у тачки 1) овог става;

Оверени ситуациони план је саставни део услова из става 2. овог члана који се издају у поступку обједињене процедуре на основу идејног решења утврђеног посебним прописом у складу са одредбама закона који уређује изградњу.

За објекте из става 2. овог члана који су изграђени без грађевинске дозволе одобрење за локацију решењем издаје Министарство у складу са чланом 7. овог закона.

За држање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у складу са овим законом, као и за унутрашње гасне инсталације утврђене посебним прописом не прибављају се услови односно не одобрава се локација из става 2. овог члана.

Захтев за одобрење локације

Члан 7.

У поступку прибављања одобрења локације из члана 6. ст. 2. и 5. овог закона подносилац захтева за издавање одобрења за локацију објекта мора уз захтев приложити надлежном органу за заштиту од пожара:

1) ситуациони план терена на коме је планирана изградња објекта за који се тражи одобрење локације и који мора бити у одговарајућој размери ради сагледавања безбедносних растојања (највише у размери 1:500), са означеним и учртаним планираним и постојећим објектима и постројењима и њиховом наменом, објектима планираним за уклањање, бројевима катастарских парцела, саобраћајницама и енергетским инсталацијама и сл., као и учртаним безбедносним растојањима у три примерка;

2) извод из листа непокретности са копијом плана катастарских парцела;

3) технички опис терена приказаног на ситуационом плану са утицајем ризика од пожара и експлозија објекта који је предмет одобрења локације на објекте и простор суседних парцела са мерама заштите;

4) технички опис планираних и постојећих објеката и постројења и опис технолошког процеса;

5) попис врсте и количине запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова који ће бити складиштени;

6) забележбу о забрани градње у складу са законом који уређује упис права на непокретностима са позивом на документ из члана 6. овог закона од стране носиоца права на непокретности на терет свагдашњег власника на суседним парцелама на којима је повећан ризик од пожара у смислу тачке 3) овог става, а да пре тога није могуће применити друге техничке мере за ограничење овог ризика.

У случају уклањања објекта који је био предмет одобрења локације стичу се услови за брисање забележбе, по захтеву поднетом од стране носиоца права на непокретности и достављању записника о уклањању објекта сачињеног од стране грађевинског инспектора.

Безбедносно растојање се одређује на основу прописа и српских стандарда.

Сагласност на техничку документацију и спроведеност мера заштите од пожара и експлозија

Члан 8.

За пројектовање и изградњу постројења и објеката за производњу, складиштење, цевоводни транспорт и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова правним лицима, односно предузетницима, Министарство даје сагласност на техничку документацију у погледу мера заштите од пожара и експлозија и утврђује подобност за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара и експлозија.

Одредба става 1. овог члана примењује се у складу са законом којим се уређује област заштите од пожара.

Основни захтеви заштите од пожара и експлозија и начин постизања захтева

Члан 9.

Приликом пројектовања и изградње објеката и постројења за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове мора се узети у обзир заштита од пожара, која је уређена посебним прописом, тако да се у случају настанка пожара и експлозија:

- 1) очува носивост конструкције током времена утврђена посебним прописом;
- 2) омогући гашење пожара и спречи ширење ватре и дима у објектима и постројењима;
- 3) спречи ширење ватре и продуката експлозије на суседне објекте и постројења;
- 4) омогући да лица могу безбедно да напусте објекте и постројења, односно да се омогући њихово спасавање.

Сматра се да је основни захтев заштите од пожара и експлозија испуњен ако су спроведени захтеви заштите од пожара утврђени посебним прописима, стандардима и другим актима којима је уређена област заштите од пожара и експлозија.

Уколико испуњеност захтева заштите од пожара и експлозија није могуће доказати на начин прописан у ставу 2. овог члана, Министарство може прихватити доказивање испуњености захтева заштите од пожара и експлозија и према иностраним прописима и стандардима, као и према признатим методама прорачуна и моделима, уколико су они тим прописима предвиђени.

Испуњеност захтева заштите од пожара и експлозија према признатим методама прорачуна и моделима доказује се функционалном пробом система у реалним условима приликом утврђивања подобности за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара, у складу са посебним прописом.

Одступање од основног захтева заштите од пожара могуће је ако је тај захтев ближе уређен посебним прописом.

Услови које морају испуњавати технолошки процеси у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови

Члан 10.

Технолошки процеси у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови у количини и на начин да формирају запаљиву или

експлозивну атмосферу морају имати систем за управљање и контролу сигурног одвијања технолошког процеса, када је то утврђено прописима, којима је уређена област заштите од пожара и експлозија или захтевано проценом ризика, израђеном према признатим методама из области пожара и експлозија.

У објектима у којима се одвијају технолошки процеси из става 1. овог члана мора се уградити систем за откривање и јављање пожара, а у постројењима на отвореном простору то може бити и систем за откривање и јављање пожара без аутоматских јављача пожара.

У објектима и постројењима у којима се одвијају технолошки процеси из става 1. овог члана мора се уградити систем за гашење пожара, само када је то утврђено прописима или захтевано проценом ризика.

Пожарни сектори

Члан 11.

Технолошки процеси у објектима у којима се користе, складиште, држе или производе запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови у количини и на начин да формирају запаљиву или експлозивну атмосферу, морају се вршити само у објектима или просторијама које су од других објеката и просторија одвојени на такав начин да се спречи пренос пожара.

Експлозивни одушак

Члан 12.

Објекти и просторије у којима се користе, складиште, држе или производе запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови у количини и на начин да формирају експлозивну атмосферу, морају се градити тако да се обезбеди безбедно растеређење објекта или просторије услед појаве експлозије.

Инсталација безбедносне расвете

Члан 13.

Приликом изградње објеката и постројења са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима морају се уградити инсталације безбедносне расвете, у складу са прописима и стандардима који уређују ову област.

Заштита од статичког електрицитета

Члан 14.

У технолошким процесима у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови у количини и на начин да формирају запаљиву или експлозивну атмосферу, морају се применити мере заштите од статичког електрицитета ради спречавања избијања пожара и експлозија.

Ближе прописе о мерама заштите из става 1. овог члана доноси министар надлежан за унутрашње послове (у даљем тексту: министар).

Заштита од атмосферског пражњења

Члан 15.

Објекти и постројења са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима морају се штитити од атмосферског пражњења.

Постављање инсталације мора се спровести у складу са прописима и стандардима који уређују ову област.

Анализа зона опасности на местима угроженим од експлозивних смеша

Члан 16.

Саставни део техничке документације за изградњу или реконструкцију постројења и објеката за производњу, складиштење и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, је и анализа зона опасности на местима угроженим од експлозивних смеша.

Изузетно од става 1. овог члана, анализа зона опасности не мора бити саставни део техничке документације, уколико су зоне опасности утврђене важећим правилницима.

У случајевима када није вршена реконструкција, а постоји већ изграђен објекат у којем се одвијају технолошки процеси у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови, када правилницима нису утврђене зоне опасности, за потребе утврђивања карактеристика опреме у погледу пожара и експлозија мора се израдити анализа о зонама опасности.

Анализа зона опасности израђује се у складу са прописима, стандардима и признатим методама.

На анализу зона опасности из става 3. овог члана обавезно се прибавља сагласност Министарства.

Опремање објеката и постројења апаратима за почетно гашење пожара

Члан 17.

Објекти и постројења са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима морају бити опремљени потребним апаратима за почетно гашење пожара.

Обележавање опреме и уређаја за гашење пожара

Члан 18.

Опрема и уређаји у објектима и инсталацијама са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима која служи за гашење, спречавање ширења пожара и експлозија мора бити видно обележена у складу са прописима који уређују ову област.

III. УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА СКЛАДИШТЕЊА, ДРЖАЊА И ПРОМЕТА ЗАПАЉИВИХ И ГОРИВИХ ТЕЧНОСТИ И ЗАПАЉИВИХ ГАСОВА И ОДРЖАВАЊЕ И КОНТРОЛИСАЊЕ ПОСТРОЈЕЊА

Организација и контрола спровођења мера заштите од пожара и експлозија

Члан 19.

Правна лица која обављају делатност везану за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове дужна су да организују, спроводе и врше контролу мера заштите од пожара и експлозија утврђених овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија и да упознају запослене са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија, као и са поступцима за гашење пожара.

Физичка лица која рукују запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима дужна су да спроводе и врше контролу мера заштите од пожара и

експлозија утврђених овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија.

**Услови које мора испуњавати правно и физичко лице које
обавља послове складиштења, држања и промета
запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова**

Члан 20.

Правна лица која обављају послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова морају упознати запослене са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија као и са поступцима за гашење пожара.

Правна лица из става 1. овог члана дужна су да организују, спроводе и врше контролу мера заштите од пожара и експлозија утврђених овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија.

Физичка лица која непосредно обављају послове из става 1. овог члана, као и лица која обављају ове послове у правном лицу дужна су да спроводе и врше контролу мера заштите од пожара и експлозија утврђених овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија.

У објектима и просторијама где се обавља складиштење и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова на видним местима морају бити постављене ознаке о опасности од пожара и експлозија, упутства за безбедан рад и поступање у случају настанка пожара и експлозије.

Услови и начин оспособљавања лица

Члан 21.

Запослени у правном лицу и физичка лица која обављају послове претакања, утовара или истовара у превозна средства или из њих, послове допреме и отпреме помоћу нафтовода, гасовода или продуктовода, послове непосредно везане за допрему, отпрему и смештај у складишта и друге просторе, укључујући било који вид манипулације са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима (као нпр. претакање, паковање, производња, коришћење и сл.), као и употребу и друге радње са запаљивим и горивим течностима и гасовима морају похађати посебну обуку и положити стручни испит из области заштите од пожара према закону који уређује област заштите од пожара и посебном пропису којим је уређен начин полагања тог испита.

**Забрана складиштења и промета запаљивих и горивих
течности или запаљивих гасова**

Члан 22.

Складиштење и промет запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова не може се обављати у објектима, деловима објеката или просторијама који нису намењени за складиштење или промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

У складиштима и постројењима за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове не може се складиштити и обављати промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у количинама већим од одобрених.

У објектима и просторијама које се користе за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова забрањено је држати гориве материје и хемикалије које по својим својствима могу бити узрок настанка пожара.

Услови држања

Члан 23.

Запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови могу се држати у објектима, деловима објеката или просторијама који нису намењени за складиштење или промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова само под прописаним условима.

За запаљиве и гориве течности из става 1. овог члана мора постојати исправа која садржи податак о тачки паљења.

Употребљена амбалажа

Члан 24.

Употребљена амбалажа у којој су држане запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови чува се у посебној просторији, под условима предвиђеним за држање и смештај запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Употребљена амбалажа може се користити и за држање течности која не спадају у категорију запаљивих и горивих течности, под условом да су очишћене и уклоњене ознаке о опасностима.

Зоне опасности

Члан 25.

У зонама опасности забрањено је:

- 1) држање и употреба алата, уређаја, опреме и инсталације које нису предвиђене за рад у зонама опасности, а могу бити узрочник настанка пожара, или експлозије;
- 2) пушење и коришћење отворене ватре у било ком облику;
- 3) одлагање запаљивих и других материја које нису намењене технолошком процесу;
- 4) приступ возилима која при раду свог погонског уређаја могу произвести варничење;
- 5) ношење одеће и обуће која може довести до нагомилавања статичког електрицитета и употреба уређаја и опреме који нису прописно заштићени од статичког електрицитета.

Одржавање и контрола исправности објеката и постројења

Члан 26.

Одржавање и контрола исправности објеката и постројења за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове обавља се на начин и у временским размацима одређеним прописом, односно упутством произвођача, о чему мора постојати документација.

Одржавање и контрола исправности објеката и постројења из става 1. овог члана обављају стручно оспособљена лица, према посебним прописима и стандардима којима је уређена област одржавања и безбедности ових објеката, постројења и њихових делова.

Радови санације могу се изводити искључиво у складу са техничком документацијом на коју је прибављена сагласност приликом изградње објекта.

Након извршених радова санације власник или корисник је у обавези да пре употребе објекта извести Министарство о завршетку радова санације,

након чега се мора извршити инспекцијски преглед са аспекта заштите од пожара.

Одржавање и контрола апарата, уређаја, опреме, инсталација и система

Члан 27.

Апарати, уређаји, опрема, инсталације и системи у објектима и постројењима за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове морају се одржавати и контролисати у складу са техничким прописима, стандардима и упутствима произвођача.

О провери исправности апарата, уређаја, опреме, инсталације и система у објектима и постројењима за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове води се посебна документација о одржавању и контроли у складу са техничким прописима, стандардима и упутствима произвођача.

Проверу исправности може вршити правно лице, предузетник или физичко лице које има овлашћење Министарства, у складу са важећим прописима којима се уређује заштита од пожара.

Одржавање и контролисање резервоара, посуда и технолошких процесних посуда са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима

Члан 28.

Резервоари, посуде и технолошке процесне посуде који садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове морају се одржавати и контролисати пре употребе и током употребе на начин и у роковима одређеним техничким прописима.

IV. НАДЗОР

Спровођење инспекцијског надзора

Члан 29.

Надзор над применом овог закона врши Министарство.

Изузетно од става 1. овог члана, надзор над применом овог закона у објектима посебне намене које користи Министарство одбране и Војска Србије врши министарство надлежно за послове одбране.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство преко инспектора у оквиру делокруга утврђеног законом.

Права и дужности надлежног органа

Члан 30.

У вршењу инспекцијског надзора Министарство, нарочито, има право и дужност да утврђује:

1) да ли су приликом изградње и реконструкције објеката и постројења за складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, испуњени прописани услови;

2) да ли су предузете мере заштите од пожара и експлозија приликом употребе објеката и постројења и приликом складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова;

3) да ли су резервоари, технолошке процесне посуде, цевоводи за транспорт и други уређаји и инсталације у којима се налази запаљива и горива

течност и запаљиви гасови изграђени и опремљени у складу са одредбама овог закона и техничким прописима и стандардима;

4) да ли се у зонама опасности поштују мере прописане овим законом;

5) да ли послове складиштења и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова обављају физичка лица која су за то стручно оспособљена и упозната са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија, као и са поступцима за гашење пожара;

6) да ли се спроводе и друге мере прописане законом, прописаним техничким захтевима, српским стандардима и сродним документима.

Мере инспекцијског надзора

Члан 31.

У вршењу инспекцијског надзора Министарство је, нарочито, овлашћено да предузима следеће мере:

1) забрани изградњу и реконструкцију објеката за складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова ако нису испуњени услови у погледу безбедних растојања;

2) забрани употребу и коришћење објекта за који није прибављена сагласност на техничку документацију и није утврђено да је објекат погодан за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара, када се наложеним мерама не може отклонити опасност од пожара и експлозија;

3) забрани складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, ако за то нису испуњени законом прописани услови и прети непосредна опасност од избијања пожара;

4) забрани држање, складиштење запаљивих и горивих течности и гасова у резервоарима, посудама и технолошким процесним посудама и транспорт кроз цевоводе чија конструкција и опрема није у складу са овим законом;

5) забрани употребу апарата, уређаја, опреме, инсталације и система у објекту или делу објекта, ако пре пуштања у рад нису испитани или не испуњавају прописане техничке захтеве, стандарде и сродне документе;

6) забрани даљи рад на пословима складиштења и промета запаљивих течности или гасова и пословима одржавања и контроле исправности постројења за запаљиве течности и гасове лицима која за то нису стручно оспособљена и нису упозната са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија, као и са поступцима за гашење пожара;

7) наложи мере уколико прети непосредна опасност од избијања и ширења пожара и експлозије приликом производње, складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова;

8) наложи отклањање утврђених неправилности у одређеном року.

Жалба не одлаже извршење решења, осим у случају из става 1. тачка 8) овог члана.

Поступање надлежног органа

Члан 32.

Када Министарство при вршењу надзора утврди да нису испоштоване одредбе закона поднеће надлежном суду захтев за покретање прекршајног поступка и наложиће мере за њихово отклањање, а ако утврди да нису

извршене наложене мере такође ће поднети надлежном суду захтев за покретање прекршајног поступка.

Обавезе према другим инспекцијским органима

Члан 33.

Ако надлежни орган при вршењу надзора утврди да се не спроводе одредбе закона и прописа, које су у надлежности других органа дужан је да о томе одмах обавести други надлежни орган.

V. ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ

Доношење техничких прописа

Члан 34.

Министар доноси техничке прописе којима се ближе уређује безбедност и заштита од пожара и експлозија на инсталацијама, објектима и постројењима, узимајући у обзир врсту инсталација, специфичност самог објекта и постројења, делатност која се у објекту обавља и опасност од пожара и експлозија за људе и имовину, као и друге техничке прописе потребне за спровођење овог закона.

Члан 35.

Технички пропис из члана 34. овог закона може се позвати на српски стандард на два начина:

1) техничким прописом може се одредити да је једини начин постизања усаглашености са захтевима тог прописа испуњавање захтева српског стандарда на који се технички пропис позива;

2) техничким прописом може се одредити да је један од могућих начина постизања усаглашености за захтевима тог прописа испуњавање захтева српског стандарда на који се технички пропис позива.

Списак стандарда из става 1. овог члана доноси министар на обрасцу чија је садржина одређена прописима о стандардизацији и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 2.000.000 динара, казниће се за прекршај правно лице у случају да:

1) запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове држи супротно условима који су одређени чланом 5. овог закона;

2) објекте за складиштење и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова изгради, постави и опреми супротно одредби члана 6. став 1. овог закона;

3) објекте за складиштење и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова постави без одобрења локације Министарства из члана 6. став 2. овог закона;

4) не прибави сагласност на техничку документацију у погледу мера заштите од пожара и експлозија или не прибави доказ подобности објекта за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара и експлозија из члана 8. овог закона;

5) не обезбеди да технолошки процеси имају систем за управљање и контролу сигурног одвијања технолошког процеса из члана 10. став 1. овог закона;

6) не обезбеди да технолошки процеси имају уграђен систем за откривање и јављање пожара из члана 10. став 2. овог закона;

7) не обезбеди да технолошки процеси имају уграђен систем за гашење пожара из члана 10. став 3. овог закона;

8) технолошке процесе из члана 11. овог закона врши у објектима или просторијама које нису од других објеката и просторија одвојени на такав начин да се спречи пренос пожара;

9) у технолошким процесима из члана 14. овог закона не примени мере заштите од статичког електрицитета ради спречавања избијања пожара и експлозија;

10) за објекте и постројења из члана 15. овог закона не обезбеди заштиту од атмосферског пражњења;

11) објекте и постројења из члана 17. овог закона не опреми апаратима за почетно гашење пожара или не обезбеди потребан број апарата за почетно гашење пожара;

12) не испуни обавезу да опрема и уређаји у објектима и инсталацијама из члана 18. овог закона буду видно обележени;

13) обавља делатност везану за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове, а да није организовало или спровело мере заштите од пожара и експлозија, и није извршило упознавање запослених са мерама за спречавање и ширење пожара и експлозија, као и поступцима за гашење пожара из члана 19. став 1. овог закона;

14) обавља послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова, а није упознало запослене са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија, као и са поступцима за гашење пожара из члана 20. став 1. овог закона;

15) обавља послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова, а да није организовало или спровело мере заштите од пожара и експлозија из члана 20. став 2. овог закона;

16) у објектима и просторијама из члана 20. није поставило ознаке о опасности од пожара и експлозија, упутства за безбедан рад и поступање у случају настанка пожара и експлозије, супротно одредби члана 20. став 4. овог закона;

17) запослени обављају послове из члана 21. овог закона, а нису положили стручни испит из области заштите од пожара;

18) поступа супротно одредбама члана 22. овог закона;

19) за запаљиве и гориве течности не поседује исправу која садржи податак о тачки паљења из члана 23. став 2. овог закона;

20) поступа супротно одредбама члана 24. овог закона;

21) поступа супротно одредбама члана 25. овог закона;

22) не врши одржавање и контролу исправности објеката и постројења, у складу са одредбама члана 26. ст. 1. и 2. овог закона;

23) не извести надлежни орган о завршетку радова санације, а пре отпочињања употребе објекта, супротно одредби члан 26. став 4. овог закона;

24) одржавање и контролу апарата, уређаја, опреме, инсталација и система у објектима и постројењима врши супротно члану 27. овог закона;

25) одржавање и контролу резервоара и посуда који садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове врши супротно члану 28. овог закона;

26) поступа супротно наложеним мерама из члана 31. став 1. тач. 1), 2), 3), 4), 5), 6) и 7) овог закона;

27) не поступи по мерама из решења у одређеном року из члана 31. став 1. тачка 8) овог закона.

За прекршаје из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном у износу од 10.000 до 500.000 динара.

За прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, органу државне управе и органу јединице локалне самоуправе новчаном казном у износу од 5.000 до 150.000 динара.

За прекршаје из става 1. тачка 15) овог члана казниће се и лица која непосредно обављају послове из члана 20. став 1. уколико не спроводе мере заштите од пожара и експлозија у вези са пословима које обављају новчаном казном у износу од 5.000 до 150.000 динара.

Члан 37.

Новчаном казном у износу од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице у случају да:

1) запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове држи супротно условима који су одређени чланом 5. овог закона;

2) објекте за складиштење и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова изгради, постави и опреми супротно прописима из члана 6. став 1. овог закона;

3) објекте за складиштење и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова постави без одобрења локације Министарства из члана 6. став 2. овог закона;

4) не прибави сагласност на техничку документацију у погледу мера заштите од пожара и експлозија или не прибави доказ подобности објекта за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара и експлозија из члана 8. овог закона;

5) не обезбеди да технолошки процеси имају систем за управљање и контролу сигурног одвијања технолошког процеса из члана 10. став 1. овог закона;

6) не обезбеди да технолошки процеси имају уграђен систем за откривање и јављање пожара из члана 10. став 2. овог закона;

7) не обезбеди да технолошки процеси имају уграђен систем за гашење пожара из члана 10. став 3. овог закона;

8) технолошке процесе врши у објектима или просторијама које нису од других објеката и просторија одвојени на такав начин да се спречи пренос пожара из члана 11. овог закона;

9) у технолошким процесима не примени мере заштите од статичког електрицитета ради спречавања избијања пожара и експлозија из члана 14. овог закона;

10) за објекте и постројења из члана 15. овог закона не обезбеди заштиту од атмосферског пражњења;

11) објекте и постројења из члана 17. овог закона не опреми апаратима за почетно гашење пожара или не обезбеди потребан број апарата за почетно гашење пожара;

12) опрема и уређаји у објектима и инсталацијама из члана 18. овог закона нису видно обележени;

13) рукује запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, а није спровело мере заштите од пожара и експлозија из члана 19. став 2. овог закона;

14) непосредно обавља послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, а није спровело и извршило контролу мера заштите од пожара и експлозија из члана 20. став 3. овог закона;

15) у објектима и просторијама није поставило ознаке о опасности од пожара и експлозија, упутства за безбедан рад и поступање у случају настанка пожара и експлозије из члана 20. став 4. овог закона;

16) обавља послове из члана 2. овог закона, а није положило стручни испит из области заштите од пожара;

17) поступа супротно одредбама члана 22. овог закона;

18) за запаљиве и гориве течности не поседује исправу која садржи податак о тачки паљења из члана 23. став 2. овог закона;

19) поступа супротно одредбама члана 24. овог закона;

20) поступа супротно одредбама члана 25. овог закона;

21) не врши одржавање и контролу исправности објеката и постројења, у складу са чланом 26. ст. 1. и 2. овог закона;

22) не извести надлежни орган о завршетку радова санације, а пре отпочињања употребе објекта, у складу са чланом 26. став 4. овог закона;

23) одржавање и контролу апарата, уређаја, опреме, инсталација и система у објектима и постројењима врши супротно члану 27. овог закона;

24) одржавање и контролу резервоара и посуда који садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове врши супротно члану 28. овог закона;

25) поступа супротно одредбама члана 31. став 1. тач. 1), 2), 3), 4), 5), 6) и 7) овог закона;

26) не поступи по мерама из решења у одређеном року из члана 31. став 1. тачка 8) овог закона.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

Прописи за извршавање овог закона биће донети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

До ступања на снагу прописа из става 1. овог члана примењиваће се одредбе важећих прописа, ако нису у супротности са одредбама овог закона.

До доношења и ступања на снагу прописа према члану 34. овог закона и даље ће се примењивати следећи прописи:

1) Правилник о изградњи станица за снабдевање горивом моторних возила и о ускладиштавању и претакању горива („Службени лист СФРЈ”, бр. 27/71 и 29/71);

2) Правилник о изградњи постројења за течни нафтни гас и о ускладиштавању и претакању течног нафтног гаса („Службени лист СФРЈ”, бр. 24/71 и 26/71);

3) Правилник о смештају и држању угља за ложење („Службени лист СФРЈ”, број 45/67);

4) Правилник о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштењу и претакању запаљивих течности („Службени лист СФРЈ”, бр. 20/71 и 23/71).

5) Правилник о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница („Службени лист СФРЈ”, бр. 10/90 и 52/90).

Члан 39.

Поступци који су започети до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама закона који је важио у време покретања поступка.

Члан 40.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник СРС”, бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник СРС”, бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05), у делу којим се уређује област запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Члан 41.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, садржан је у одредби члана 97. став 1. тачка 9) Устава Републике Србије, којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује између осталог и производњу и промет запаљивих, експлозивних и других опасних материја.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Полазећи од уставног опредељења да свако има право на безбедан живот и рад, као и на заштиту живота и материјалних добара, те да је држава обавезна да створи услове неопходане за безбедност људи, њихове имовине, као и чињенице да су у процесу промета, производње, складиштења и употребе запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова укључени и евентуални ризици и опасности од избијања пожара, експлозија и хаварија, неопходно је спроводити низ превентивних, заштитних и безбедносних мера које се прописују Законом о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима.

Постојећа правна регулатива ову област покрива Законом о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима, који је донет 1977. године, а последње измене су извршене 1994. године. Имајући у виду да законска регулатива, која данас уређује предметну област, не прати савремена техничка решења у области безбедности и заштите при руковању запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима као и начине за њихово ускладиштавање и није прилагођена савременим прописима, наметнула се обавеза пре свега за одвајањем законске регулативе која покрива област експлозивних материја и регулативе која покрива област запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, као и за доношење нових закона који регулишу ове области. Ово је потребно спровести, јер се предметни закон из 1977. године мора поделити на два нова закона. Нови закон ослања се на прописе савремених европских земаља и није предвиђено да се у поступку његовог доношења изврши транспонување европских директива, јер оне не постоје. У истом поступку се предвиђа, услед раздвајања закона на два дела, доношење Закона о експлозивним материјама у који ће се извршити транспонување одговарајућих европских директива (Директива 2007/23/EЗ Европског парламента и Директива Савета ЕУ 93/15/EEЗ од 15.04.1993). Из напред наведеног разлога предвиђено је њихово доношење Националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ 2013-2016 године.

Имајући у виду чињеницу да запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови представљају незаобилазне енергенте од којих зависи индустрија, саобраћај и друге привредне гране, као и услове под којима се безбедно стављају у промет, производе, ускладиштавају и употребљавају, неопходно је предвидети адекватне услове за постављање, изградњу и реконструкцију објеката за производњу, ускладиштавање и промет ових материја и створити потребан степен безбедности. То је могуће спровести изградом новог закона који ће свеобухватно покривати ову област.

Осим наведеног, новим Законом о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, уређена је и област руковања запаљивим течностима и гасовима, контрола у процесу производње, складиштења и њихове дистрибуције, као и надзор и казнене одредбе против прекршилаца законских одредби.

Доношењем Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, обезбедиће се све правне претпоставке да Република Србија потпуно и у складу са савременим техничким достигнућима и прописима развијеног света и Европске уније, постигне апсолутну законодавну уређеност у овој области.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Основне одредбе Предлога закона

Основним одредбама, чланом 1. Предлога закона, прописана је материја коју уређује овај закон. Наиме, он прописује безбедносне услове у погледу примене мера заштите од пожара и експлозија приликом постављања, изградње, реконструкције, адаптације и санације и коришћења постројења и објеката за складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, ради спречавања настајања и ширења пожара и експлозија, гашење пожара, као и спровођење надзора над тим мерама.

Чланом 2. Предлога закона, дефинишу се изузеци од примене овог закона.

Чланом 3. Предлога, прецизно су одређени (дефинисани) изрази и појмови употребљени у овом закону.

Члан 4. Предлога закона утврђује одговорност за спровођење мера предвиђених Предлогом овог закона.

Чланом 5. Предлога закона, прописана је конструкција посуда, резервоара, цевовода, технолошких процесних судова који садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове.

У другој глави Предлога закона уређени су услови за безбедну изградњу објеката и постројења за складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

У члановима 6. и 7. прописани су услови за постављење и изградњу објеката и постројења, одређена је надлежност министарства и организационе јединице министарства за давање одобрења за место постављења односно локацију и прописан садржај захтева за одобрење локације.

Члан 8. уређује давање сагласности на техничку документацију и сагласности на спроведене мере заштите од пожара предвиђене техничком документацијом.

У члану 9. утврђени су циљеви заштите од пожара и експлозија који се морају постићи приликом пројектовања и изградње, као и начини за њихово постизање и доказивање.

Чл. 10-18. предвиђају конкретне услове које морају испуњавати технолошки процеси у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови, одвојеност у пожарне секторе, обавезу постојања експлозивног одушка, инсталације безбедносне расвете, заштите од статичког електрицитета и атмосферског пражњења. Утврђује се и обавеза израде Анализа зона опасности на местима угроженим од експлозивних смеша и експлозија и прописује обавеза прибављања сагласности министарства. Прописује се обавеза опремања објекта апаратима за почетно гашење пожара и обележавање опреме и уређаја за гашење пожара.

Трећа глава прописује безбедносне услове за обављање послова складиштења држања и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова и одржавање и контролисање постројења.

У члану 19. прописана је организација и вршење контроле спровођења мера заштите од пожара и експлозија.

Услови и начин оспособљавања за физичка лица која обаљају послове складиштења, држања и промета прописани су у чл. 20 и 21.

Чл. 22-25. прописују услове за безбедно складиштење, држање и промет кроз забрану складиштења и промета у објектима, деловима објеката или простора који за то нису намењени, забрану држања у тим објектима материја склоних самозапаљењу и посебне услове за чување употребљене амбалаже. Ради безбедности људи и имовине, прецизно су утврђене радње које се смеју обављати у зонама опасности.

Чл. 26-28. прописан је поступак одржавања и контроле исправности како објеката и постројења за запаљиве и гориве течности и гасове, тако и контролисање уређаја и инсталација за заштиту од пожара и експлозија у њима, резервоара и посуда са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, испитивање машинске, електричне и технолошке инсталације, опреме и уређаја који се налазе у зонама опасности.

Петом главом је регулисан надзор.

Чланом 29. предвиђено је да инспекцијски надзор над применом овог закона и прописима донетим на основу њега врши министарство надлежно за унутрашње послове преко инспектора, осим у објектима посебне намене где надзор над применом овог закона врши Министарство одбране.

Чланом 30. одређена су права и дужности инспектора приликом вршења инспекцијског надзора.

У члану 31. прописано је овлашћење инспектора у вези налагања мера забране и налагања других мера којима се отклањају утврђене неправилности у погледу примене мера заштите од пожара и експлозија приликом постављања, изградње, реконструкције, адаптације санације и коришћења постројења и објеката за складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова. Овим чланом разматрана и могућност жалбе на решење којим се изричу наведене мере.

Чланом 32. утврђена је и обавеза надлежног органа, да у случају када правна и физичка лица, нису спровела прописане мере заштите од пожара и експлозија, изда налог о извршењу тих мера и одреди рок за њихово извршење, односно покрене прекршајни поступак.

Чланом 33. утврђена је обавеза обавештавања других органа уколико у вршењу надзора, надлежни орган утврди да су повређени закони и прописи из надлежности тих других органа.

Чланом 34. прописана је могућност да министар надлежан за унутрашње послове (у даљем тексту: министар) доноси техничке прописе којима се ближе уређује безбедност и заштита од пожара и експлозија на инсталацијама, објектима и постројењима, као и могућност да уколико се ови прописи односе на материју која спада и у надлежност другог министарства, ове прописе ће надлежни министри донети споразумно.

Чланом 35. прописан је начин позивања техничких прописа на српске стандарде.

У шестој глави Предлога закона, у чл. 36. и 37. прописани су прекршаји за повреде одредаба овог закона и прописане су висине казни за правна лица, одговорна лица у правним лицима и предузетнике, као и за физичка лица.

Седма глава садржи поглавље о прелазним и завршним одредбама.

Чл. 38-40. прописани су рокови за доношење прописа за извршавање овог закона, престанак важења закона који се тренутно примењује, примена прописа донетих пре ступања на снагу овог закона, примена овог закона на започете поступке, као и датум ступања на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог Закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије. Средства за спровођење овог закона обезбеђена су у оквиру средстава за редовне активности која су опредељена Законом о буџету Републике Србије за 2015. годину („Службени гласник РС“, број 142/14“), на разделу 15 Министарство унутрашњих послова, Глава 15.0 , Функција 310, Програм 1401 – Безбедно друштво, Програмска Активност 1401-0002 Администрација и управљање, на позицијама плата запослених који раде у Управи за превентивну заштиту.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Предлога закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима

1. Који су проблеми које закон треба да реши?

Запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови представљају незаобилазне енергенте од којих зависи индустрија, саобраћај и друге привредне гране, па је неопходно прописати услове под којима се ове материје безбедно стављају у промет, производе, складиште и употребљавају, као и услове за постављање, изградњу, реконструкцију, адаптацију и санацију и коришћење постројења и објеката за производњу, прераду, складиштење, држање и промет ових материја и створити неопходан степен безбедности. То је могуће спровести искључиво доношењем новог закона који ће свеобухватно регулисати ову област.

Постојећа законска регулатива на неадекватан и непотпун начин регулише предметну област, с обзиром да је последња измена и допуна исте извршена 2005. године, а у међувремену су се у овој области развиле техничке и технолошке гране са пратећом законском регулативом.

Закон о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник СРС” бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник СРС” бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05) није усаглашен са правном регулативом техничко технолошког развоја.

Предложеним Предлогом закона уведене су измене у односу на Закон који је тренутно на снази, у делу који се односи на:

- дефинисање појмова, где су уведени нови, као што су горива течност и држање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова;
- ближе дефинисање услова за безбедну изградњу објеката и постројења за складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова;
- прецизније одређивање садржаја захтева за одобрење локације, нарочито кроз увођење забележбе о забрани градње, којом се дефинишу безбедносна растојања без обзира на носиоца права на непокретности;
- сагласност на техничку документацију и спроведеност мера заштите од пожара и експлозија, које су у потпуности усклађене са новим Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС“ бр. 111/09 и 20/15);
- ближе су прописани услови које морају испуњавати технолошки процеси у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови;
- прецизније су дефинисани услови за обављање послова складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова и одржавање и контролисање постројења;
- казнене одредбе, где се овим законом уводе одредбе о прекршајним поступцима за физичка, правна лица и предузетнике;
- инспекцијски надзор који је усклађен са осталим прописима који регулишу ову област.

У односу на важеће законско решење овим Предлогом закона није обухваћен транспорт запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, који је регулисан другим прописима, као ни експлозивне материје.

Предлогом закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, уређена је и област руковања запаљивим течностима и гасовима, контрола у процесу производње, складиштења и њихове дистрибуције, као и надзор и казнене одредбе против прекршилаца законских одредби.

2. Који су жељени циљеви доношења закона?

Овим законом уређују се безбедносни услови у погледу примене мера заштите од пожара и експлозија приликом постављања, изградње, реконструкције, адаптације и санације и приликом коришћења постројења и објеката за производњу, прераду, складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, ради спречавања настајања и ширења пожара и експлозија и гашења пожара, као и спровођење надзора над овим мерама.

Циљеви који се доношењем новог закона постижу су:

- већи степен безбедности лица и имовине;
- ефикаснији рад државних органа и међусобна сарадња;
- доношење и примена нових подзаконских аката и техничких прописа;
- усклађеност са међународним стандардима и најбољом међународном праксом;
- убрзавање поступка прибављања одобрења локације објеката;
- казнене одредбе и покретање прекршајног поступка су усклађени и усаглашени са одредбама Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС“ бр. 111/09 и 20/15) и закона који прописује прекршајни поступак;
- усаглашавање одредби са Законом о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 93/12);
- усаглашавање одредби са Правилником о полагању стручног испита и условима за добијање лиценце и овлашћења за израду главног пројекта заштите од пожара и посебних система и мера заштите од пожара („Службени гласник РС“, број 21/12).

Остварењем ових циљева створиће се правни оквир у коме ће се постићи висок степен безбедности лица и имовине са аспекта заштите од пожара и експлозија у процесима производње, прераде, складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

3. Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема без доношења аката?

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

1) немењање постојећег закона – што није усвојено из следећих разлога: немогућност примене закона, правна несигурност, немогућност налагања мера као ни санкционисање истих, превазиђеност већине института важећег закона;

2) доношење Закона о изменама и допунама Закона о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима, којим би се кориговали уочени постојећи проблеми – што није прихваћено из следећих разлога: измене би биле нецелисходне и не би на адекватан и комплетан начин регулисале предметну област, јер је неопходно да се промени више од 50% текста закона који је на снази и да се, у складу са Јединственим методолошким правилима за израду прописа, донесе нови закон;

3) доношење новог закона - остваривање постављених циљева није могуће без одговарајућег законског оквира за чију израду је неопходно доношења новог закона у овој области који би усвојио нова, савременија законска решења из исте.

4. Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема?

Доношење Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима је најбоље решење јер се њиме на систематичан и целовит начин, уз поштовање начела правне сигурности уређује ова материја.

5. На кога и како ће највероватније утицати решења у закону?

Решења предложена овим Предлогом закона ће утицати на следеће идентификоване субјекте регулације према наведеним категоријама:

- Државни органи који директно спроводе Закон;
- Привредни субјекти;
- Мала и средња предузећа;
- Државни органи чија надлежност има реперкусије услед примене предложеног закона;
- Правна лица – инвеститори;
- Правна лица – пројектне организације;
- Правна лица – извођачка предузећа;
- Физичка лица;

Такође се може извршити подела субјеката према ефектима примене Предлога закона на: субјекте са директним ефектима примене Закона и субјекте са индиректним ефектима примене Закона.

Овим законом ће се обезбедити правна сигурност свих наведених субјеката, као и правних и физичких лица, која обављају послове производње, прераде, складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, као што је загарантована ефикасност рада државног органа у спровођењу надзора у овој области.

Унапређењем ове области, кроз доношење овог закона, могу се привући стране инвестиције које би имале позитиван ефекат на привреду и грађане у целини.

6. Какве трошкове ће примена закона изазвати грађанима и привреди, а нарочито малим и средњим предузећима?

Трошкови као последица примене предложеног закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима се могу предвидети као:

- Републички административни трошкови предвиђени Законом о републичким административним таксама („Службени гласник РС“, бр. 43/03 , 51/03 - исправка, 53/04 - др. пропис, 42/05 - др. пропис, 61/05 , 101/05 - др. закон, 42/06 - др. пропис, 47/07 - др. пропис, 54/08 - др. пропис, 5/09 , 54/09 , 35/10 - др. пропис, 50/11 , 70/11 - др. пропис, 55/12 - др. пропис, 93/12 , 47/13 - др. пропис и 65/13 - др. пропис) за издавање Решења из области заштите од пожара које се односи на одобрење за локацију објекта за производњу, прераду и ускладиштавање запаљивих течности и гасова (складишта, магацини и резервоари, нафтоводи и гасоводи, станице за снабдевање горивом моторних возила) и магацина за смештај експлозивних материја,
- Републички административни трошкови предвиђени Законом о републичким административним таксама за издавање Решења из области заштите од пожара које се односи на одобрење – давање сагласности на техничку документацију за објекте за производњу, прераду и ускладиштавање запаљивих течности и гасова (складишта, магацини и резервоари, нафтоводи и гасоводи, станице за снабдевање горивом моторних возила)и магацина за смештај експлозивних материја,
- Републички административни трошкови предвиђени Законом о републичким административним таксама за издавање Решења из области заштите од пожара које се односи на технички пријем објекта за производњу, прераду и ускладиштавање запаљивих течности и гасова (складишта, магацини и резервоари, нафтоводи и гасоводи, станице за снабдевање горивом моторних возила) и магацина за смештај експлозивних материја,
- Републички административни трошкови предвиђени Законом о републичким административним таксама за издавање Решења из области заштите од пожара које се односи на технички пријем инсталација и уређаја у објектима за производњу, прераду и ускладиштавање запаљивих течности и гасова (складишта, магацини и резервоари, нафтоводи и гасоводи, станице за снабдевање горивом моторних возила)и магацина за смештај експлозивних материја.

Издавање Решења из области заштите од пожара за одобрење локације, давање сагласности на техничку документацију и вршење техничког прегледа објекта за производњу, прераду и ускладиштавање запаљивих течности и гасова (складишта, магацини и резервоари, нафтоводи и гасоводи, станице за снабдевање горивом моторних возила) и магацина за смештај експлозивних материја, прописано је у Законом о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник СРС“, бр. 44/77, 45/85 и

18/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05) који је тренутно на снази, па примена Предлога закона неће изискивати додатне трошкове.

7. Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Није могуће прецизно исказати номиналне износе трошкова који су последица примене овог Предлога закона, с обзиром да су дефинисани само административни трошкови кроз Закон о републичким административним таксама, док су остали трошкови уређени тренутним пословним политикама правних лица заступљених на тржишту.

Користи од примене овог Предлога закона су вишеструке, а базична је стварање безбедносних услова у погледу примене мера заштите од пожара и експлозија, за постављање, изградњу, реконструкцију, адаптацију и санацију, као и приликом коришћења постројења и објеката за производњу, прераду, складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, као и спровођење надзора над овим мерама. Стварањем поменутих безбедносних услова се врши превенција настанка пожара, експлозија, који могу потенцијално да прерасту у катастрофе великих размера, имајући у виду да се ради о изузетно запаљивим материјама.

Остале користи се огледају кроз ефикаснији рад државних органа и њихову бољу међусобну сарадњу, усаглашавање са важећим техничким прописима, усклађеност са међународним стандардима, као и директивама Европске уније, убрзавање поступака који се односе на прибављање одобрења локације и сагласности на техничку документацију за објекте у којима се производе, прерађују, складиште, држе запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови, као и убрзавање поступака спровођења надзора над овим мерама.

Из горе наведеног очигледно је да се ни очекивани позитивни ефекти, као ни трошкови који су последица примене овог Предлога закона, не могу дефинисати мерљивим новчаним износима.

Позитивни ефекти који се постижу доношењем Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима оправдавају трошкове који ће настати у његовој примени, јер имају за циљ повећање безбедности лица и имовине са аспекта заштите од пожара и експлозија.

8. Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција?

Имајући у виду предмет регулисања Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима кроз који се успоставља јасан систем превенције од настајања и ширења пожара и експлозија и гашења пожара, као и спровођење надзора над истим, услови у којима постоји развијен систем заштите и сигурности су врло афирмативни за различите привредне активности, односно стварање нових привредних субјеката и подржавање тржишне конкуренције.

Предложена законска решења имају позитиван ефекат у смислу повећања броја привредних субјеката на тржишту које покрива ову област, што ће довести до веће конкуренције у области пружања услуга, као и производње и уградње опреме за примену мера овог Предлога закона.

Применом овог закона очекује се значајно повећање броја нових иностраних привредних субјеката у овој области, с обзиром да је Предлог закона усклађен са међународним стандардима и најбољом међународном праксом.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

У складу са Пословником Владе, Министарство унутрашњих послова је организовало јавну расправу и позвало све грађане, стручну јавност и све друге заинтересоване стране да доставе своје сугестије и примедбе на предлог Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, а оправдане сугестије и примедбе су унете у наведени Предлог закона.

Одбор за правни систем и државне органе је на седници одржаној 18.09.2014. године, одобрио спровођење јавне расправе о Предлогу закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима и усвојио Програм јавне расправе сагласно којем је Министарство унутрашњих послова спровело јавно расправу.

Привредна комора Србије – Удружење за хемијску, фармацеутску и гумарску индустрију и индустрију неметала и Удружење за приватно обезбеђење је на иницијативу Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Сектора за ванредне ситуације, организовала јавну расправу о Предлогу закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, која је спроведена у периоду од 7. до 24. октобра 2014. године, а текст Предлога закона био је постављен на интернет страници Министарства унутрашњих послова и на порталу е-управе.

Текст предлога закона представљен је на јавним расправама које су организоване у регионалним привредним коморама, и то у РПК Крагујевац 7.10.2014. године, ПК Војводине у Новом Саду 10.10.2014. године, у РПК Ниш 15.10.2014. године и у ПК Србије у Београду 24.10.2014. године.

Јавним расправама је присуствовао велики број привредника из хемијске и фармацеутске индустрије, саобраћаја, енергетике, грађевине, заштите од пожара, приватне безбедности, представници локалне самоуправе и државних органа, као и други заинтересовани субјекти, представници државних органа, невладин сектор, еминентни стручњаци у овој области.

Током вођења јавних расправа посебно је истакнуто увођење новог појма означеног као „горива течност“, који није усклађен са Законом о хемикалијама и указано је на потребу и разлоге за овом врстом одступања, како би се постигао најмање исти или већи ниво безбедности и успоставила могућност контроле и надзора приликом постављања, изградње, реконструкције, адаптације и санације и коришћења постројења и објеката за складиштење, држање и промет горивих течности, над којима се вршио надзор и по старом, још увек важећем закону.

У делу Предлога закона којим је прописано вршење обуке за лица која рукују опасним материјама, привредна друштва су указала на потребу за прецизнијим дефинисањем броја лица и врсте обуке коју је потребно спровести, са посебним освртом на обуке лица која рукују хемикалијама, а које су прописане другим законом.

Посебно је истакнуто да је велики број запослених радника на станицама за снабдевање горивом моторних возила запослен на основу уговора о делу, али је појашњено да начин запошљавања не сме имати утицаја на безбедност људи и имовине и да лица која обављају послове складиштења, производње и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова морају похађати посебну обуку.

Такође је, од стране привредних субјеката, указано да би било погодно предвидети општу едукацију у основним и средњим школама, посебно у области руковања опасним материјама, али је појашњено да је Законом о заштити од пожара предвиђена обавеза утврђивања програма едукације о заштити од пожара у школским и предшколским установама, па ће тим законом и та област бити регулисана.

Од стране једне пројектантске куће, а у вези садржине и начина израде Елабората за одобрење локације, предложено је увођење још једног овлашћења за правно лице које га израђује, што је практично немогуће спровести у овом тренутку, јер би захтевало увођење посебне методологије израде истог и доношења додатних подзаконских аката.

С обзиром да је овим Предлогом закона по први пут прописана обавеза израде Анализа о зонама опасности, постављана су питања која се односе на обавезност израде ове анализе и компетенцију правних лица која могу да је израђују. Указано је да је одредбама Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС“ бр. 111/09 и 20/15), као и правилницима који ближе уређују област издавања лиценци физичким и правним лицима, предвиђено издавање и одузимање лиценци за израду Анализа о зонама опасности.

Везано за употребљену амбалажу, која је обрађена у члану 24. Предлога закона, од стране учесника је наглашено да је начин обележавања и поступање са употребљеном амбалажом предмет уређења другог закона. Међутим, појашњено је да садржина овог члана није у супротности са одредбама других закона, али ближе уређује начин чувања амбалаже у којој су држане запаљиве и гориве течности током процеса производње.

Поједина правна лица су сматрала да је овим законом потребно мало детаљније уредити област транспорта ових материја, посебно у поштанском транспорту, али је указано да промет и транспорт материја није предмет овог, већ другог закона.

Посебно је од стране привредних субјеката истакнуто да је предвиђени рок од 4 (четири) године за доношење подзаконских аката овог закона предугачак, узимајући у обзир застарелост прописа у овој области. У складу са тим, одлучено је да рок за доношење подзаконских аката овог закона буде 2 (две) године.

Посебно је постављено питање везано за измену прописа којим је уређена изградња станица за снабдевање горивом моторних возила, јер је посебно изражена потреба за изградњом станица за снабдевање горивом малих моторних пловила. Напоменуто је да ће то бити регулисано изменом и усклађивањем постојећих техничких прописа.

У области спровођења инспекцијског надзора, указано је на потребу стварања законског основа којим се забрањује коришћење складишта гаса, опреме, инсталација и уређаја који не испуњавају захтеве дефинисане законом и техничким прописима, као и дефинисање услова и начина за оспособљавање лица која обављају послове у зонама опасности. У складу са тим, делимично су усвојени предлози и уграђени у Предлог закона.

Сви предлози и сугестије са јавних расправа који су били усмерени на побољшање предложеног текста Предлога закона и који су у духу концепта на

којима се исти заснива, су посебно размотрени након достављања свих примедби и уграђени у текст Предлога закона.

10. Које ће се мере током примене закона предузети да би се постигло оно што се законом предвиђа?

Током примене Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима предузеће се следеће законодавне, управне и управно надзорне мере

- Доношење подзаконских прописа и других општих аката из ове области, као и њихова имплементација;

- Усаглашавања са прописима ЕУ:

- Усклађивање са Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС”, број 111/09 и 20/15);

- Усклађивање са Законом о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 93/12);

- Усклађивање са Правилником о полагању стручног испита и условима за добијање лиценце и овлашћења за израду главног пројекта заштите од пожара и посебних система и мера заштите од пожара („Службени гласник РС”, број 21/12);

- Усклађивање са Законом о прекршајима („Службени гласник РС”, број 65/13);

- Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега, који врши министарство као надлежни орган, преко инспектора у оквиру делокруга утврђеног законом. Уколико надлежни орган при вршењу надзора утврди да нису испоштоване одредбе закона, он ће покренути прекршајни поступак и наложиће мере за њихово отклањање, а ако утврди да нису извршене наложене мере такође ће покренути прекршајни поступак. У случају да надлежни орган, при вршењу надзора, утврди да се не спроводе одредбе закона и прописа, а које су у надлежности других органа, дужан је да о томе одмах обавести други надлежни орган.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
--

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада
Обрађивач: Министарство унутрашњих послова

2. Назив прописа

Предлог закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима

Draft Law on flammable and combustible liquids and flammable gases

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европске заједнице и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС“, број 83/08), (у даљем тексту: Споразум) и одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС“, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум).

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односи на нормативну садржину прописа:

- Споразум о стабилизацији и придруживању између Европске заједнице и њихових држава чланица и Прелазни споразум не садрже одредбу која се односи на нормативну садржину Предлога закона.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума Прелазног споразума:

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума:

г) Разлози за делимично испуњавање, односно не испуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума:

д) Веза са Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију:

- Националном програмом за усвајање правних тековина Европске Уније предвиђено је доношење Закона о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима у оквиру поглавља 3. Способност преузимања обавеза из чланства у ЕУ, потпоглавље 3.27. Животна средина, део 3.27.12 Цивилна заштита.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније

а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима:

- Нису применљиви – не постоји одредба примарних извора права ЕУ са којим се Предлог закона може упоредити ради утврђивања степена његове усклађености.

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима:

- Нису применљиви – не постоји секундарни извор права ЕУ са којим би се пропис могао упоредити ради утврђивања степена његове усклађености

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима:

- Непримењив - Предлог закона није у контексту секундарних извора права Европске Уније и нема усклађеност са њима.

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност:

- Разлози су у националној пракси и нису прецизно усклађени са правним тековинама Европске Уније. Делимична усклађеност Предлога овог прописа је остварена кроз дефиниције са Законом о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 93/12).

- Овим законом уређују се безбедоносни услови у погледу примене мера заштите од пожара и експлозија приликом изградње и коришћења постројења и објеката са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима. С обзиром да ова област није уређена на јединствен начин у земљама чланицама ЕУ, не постоји извор права ЕУ са којим се овај предлог прописа може упоредити. Доношењем овог прописа укида се стари пропис и постиже се посредна усклађеност у области промета хемикалијама кроз Законом о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 93/12).

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније:

- С обзиром да не постоји извор права ЕУ ове врсте с којим би се предлог прописа могао упоредити ради утврђивања степена његове усклађености, рок није ни одређен.

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност констатовати ту чињеницу.

- Не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност.

6. Да ли су горе наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

- Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

Предлог закона није преведен на службени језик ЕУ.

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о Усклађености:

- Није било консултаната у изради наведеног Предлога закона.